

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії

СИЛАБУС
обов'язкового освітнього компонента

ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ТА ГІС

(назва ОК)

підготовки _____ **магістра** _____
(назва освітнього рівня)

спеціальності _____ **014.07 Середня освіта (Географія)** _____
(шифр і назва спеціальності)

освітньої-професійної програми _____ **Середня освіта (Географія. Економіка)** _____
(назва освітньо-професійної, освітньо-наукової / освітньо-творчої програм)

Силабус освітнього компонента «ПРОСТОРОВИЙ АНАЛІЗ ТА ГІС» підготовки магістра, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), за освітньо-професійною програмою Середня освіта (Географія. Економіка).

Розробник: Пугач С. О. професор кафедри економічної та соціальної географії, доктор географічних наук, доцент

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:



Потапова А. Г.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економічної та соціальної географії
Протокол № 12 від 19 червня 2023 р.

Завідувач кафедри:



Погребський Т. Г.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія. Економіка) другий (магістерський) рівень освіти	Обов'язковий
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання – 1
		Семестр – 2
		Лекції – 24 год.
		Практичні – 24 год.
		Лабораторні 0 год.
ІНДЗ: немає	Індивідуальні 0 год.	
	Самостійна робота – 120 год.	
	Консультації – 12 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	Галузь знань: 01 Освіта / Педагогіка Спеціальність: 014.07 Середня освіта (Географія) Освітньо-професійна програма: Середня освіта (Географія. Економіка) другий (магістерський) рівень освіти	Обов'язковий
Кількість годин/кредитів 180/6		Рік навчання – 1
		Семестр – 2
		Лекції – 14 год.
		Практичні – 18 год.
		Лабораторні 0 год.
ІНДЗ: немає	Індивідуальні 0 год.	
	Самостійна робота – 126 год.	
	Консультації – 22 год.	
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання		українська

II. Інформація про викладача

Викладач	Пугач Сергій Олександрович
Науковий ступінь	Доктор географічних наук
Вчене звання	Доцент кафедри географії
Посада	Професор кафедри економічної та соціальної географії
Профайл	https://wiki.vnu.edu.ua/wiki/Пугач_Сергій_Олександрович
Телефон	+380501411548
e-mail	sergiy.puhach@vnu.edu.ua
Дні занять	http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?fbclid=IwAR0Ig022kgG6uqz4BeDLiLMQDb3XNDI40ZsBSW2E1TvkH_rkfv9pCCroHB4
Консультації	Очні консультації: 2 академічні години кожен четвер 13.25-14.45, аудиторія С-620

III. Опис освітнього компонента

Анотація освітнього компонентау

Освітній компонент **«Просторовий аналіз та ГІС»** є складовим елементом багатогранного блоку загальної підготовки майбутніх фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 01 Освіта / Педагогіка, спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія), освітньо-професійної програми «Середня освіта (Географія. Економіка)».

В межах освітнього компонента за допомогою обчислювальної техніки вивчаються взаємозв'язки та взаємозалежності між явищами й методами моделювання та прогнозування просторових явищ. Просторовий аналіз є одним з основних методів інтерпретації даних, які використовуються в суспільних та природничих освітніх компонентах. Це набір алгоритмів, що забезпечують аналіз розміщення, зв'язків та інших просторових відносин поміж просторово локалізованими об'єктами, включаючи аналіз зон видимості/невидимості, аналіз сусідства, аналіз мереж, створення і обробку цифрових моделей рельєфу тощо.

Пререквізити

Освітні компоненти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, що містять знання, уміння й навички, необхідні для освоєння досліджуваної дисципліни: «Геоінформаційні системи і технології», «Картографія», «Суспільно-географічна картографія», «Географічне моделювання і прогнозування» тощо. З метою оптимального вивчення освітнього компонента здобувач освіти повинен мати ґрунтовні знання освітніх компонентів циклу гуманітарних і соціально-економічних освітніх компонентів: основ економіки, соціології, історії; предметів циклу фундаментальних освітніх компонентів: вища математика, основи географічного моделювання та прогнозування; предметів циклу професійно орієнтованих освітніх компонентів: економічна і соціальна географія України, регіональна економічна та соціальна географія, географія населення з основами демографії, географія культури, географія комунікацій тощо.

Постреквізити

Освітні компоненти, для вивчення яких потрібні знання, уміння й навички, що здобуваються по завершенню вивчення освітнього компонента «Просторовий аналіз та ГІС»: «Вчення про природні територіальні системи», «Соціально-економічний потенціал регіонів світу», «Методика профільного навчання географії, економіки», «Геоглобалістика», а також освітніх компонентів вільного вибору. Набуті здобувачами освіти знання та навички активно використовуються здобувачами для написання випускних кваліфікаційних робіт.

Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента «Просторовий аналіз та ГІС» є поглиблене вивчення здобувачами освіти методів аналізу територіальної диференціації, картографування, картографічного моделювання, засобів і способів картографування природних і соціально-економічних явищ та процесів, проблем що виникають у результаті функціонування системи «суспільство-природа».

Основними **завданнями** освітнього компонента «Просторовий аналіз та ГІС» є формування професійних компетенцій, що дозволяють самостійно аналізувати особливості просторової диференціації різноманітних явищ та процесів на Земній поверхні; складати та аналізувати різноманітні типи картографічних моделей.

Результати навчання (компетентності)

Компетентності, формування котрих забезпечує освітній компонент «Просторовий аналіз та ГІС»:

Загальні компетентності:

- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях (ЗК1);
- Здатність використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології у професійній діяльності (ЗК2);
- Здатність виявляти та вирішувати проблеми у сфері професійної діяльності, бути критичним і самокритичним (ЗК4);
- Здатність розробляти та презентувати освітні проекти, управляти ними та мотивувати виконавців на досягнення спільної мети (ЗК6).

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності (ФК1);
- Здатність використовувати інновації у професійній діяльності (ФК2);
- Здатність до конструктивної та безпечної взаємодії з учасниками освітнього процесу (ФК6);
- Здатність формувати в учнів культуру академічної доброчесності та дотримуватися її принципів у власній професійній діяльності (ФК 8);
- Здатність усвідомлювати та інтегрувати концептуальні природничо-географічні, суспільно-географічні, картографічні, психолого-педагогічні знання та навички (ПК1);

– Здатність здійснювати самостійно та організувати дослідницьку діяльність здобувачів освіти з використанням сучасних методів і технологій, прикладних географічних досліджень природних і суспільних явищ та процесів, адаптованих під конкретні умови освітньої діяльності, узагальнювати отримані результати, презентувати їх (ПК3);

– Здатність до поглиблення знань і вдосконалення предметної області природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та геоінформаційних технологій, методики навчання географії, що включають новітні наукові здобутки у сфері професійної педагогічної діяльності, є основою для оригінального мислення, проведення досліджень та критичного осмислення професійних проблем (ПК4);

– Здатність орієнтуватися у світовому й національному географічному освітньо-науковому просторі з метою розширення й актуалізації географічних і психолого-педагогічних знань, пояснювати їх письмовими, усними та візуальними засобами на різних просторових рівнях (світовому, регіональному, державному, локальному), працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом (ПК5);

– Здатність до здобуття спеціалізованих умінь та навичок розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які необхідні для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності (ПК6).

Програмні результати навчання

Згідно з результатами вивчення освітнього компонента «Просторовий аналіз та ГІС» здобувач освіти:

– Демонструє вміння застосовувати знання з психології, педагогіки, фундаментальних і прикладних наук (відповідно до предметної спеціальності) у практичних ситуаціях здійснення освітньої діяльності, поглиблює знання з предметної області (РН1).

– Демонструє вміння використовувати цифрові освітні ресурси, інформаційні та комунікаційні технології для пошуку, обробки та обміну інформацією у професійній діяльності, презентації власних та спільних результатів, реалізації дистанційного та змішаного навчання тощо (РН2).

– Формулює наявні проблеми у сфері освітньої діяльності, демонструє навички їх критичного аналізу, генерує нові ідеї, аргументує можливі шляхи їх вирішення та критично оцінює їх спроможність (РН4).

– Демонструє уміння класифікувати, упорядковувати і узагальнювати навчальний матеріал відповідно до умов навчального процесу, потреб формування ключових компетентностей та інтегрованого навчання (РН9).

– Демонструє уміння забезпечувати конструктивну та безпечну взаємодію з учасниками освітнього процесу (РН11).

– Демонструє здатність діяти автономно і в команді (РН13).

– Демонструє дотримання культури академічної доброчесності у власній діяльності та демонструє вміння формувати її в учнів (РН14).

– Розуміє концептуальні засади та основні теоретико-методологічні проблеми природничої, антропогенної, суспільної географії, картографії та

геоінформаційних технологій, методики навчання географії та профільної географії на рівні новітніх наукових здобутків (ПРН1).

– Знає та застосовує поняттєво-концептуальний апарат географії, теоретичні й емпіричні досягнення психології, педагогіки та методики навчання географії, що дозволяє пов'язувати й порівнювати різні погляди на проблемні питання сучасної географії та освітнього процесу з географії, організувати дослідницьку роботу (ПРН3).

– Обґрунтовує вибір сучасних методів і технологій прикладних географічних досліджень, профільного навчання географії, позанавчальної роботи зі здобувачами освіти, володіє методикою географічних досліджень, необхідних для організації практичних занять з географії та позашкільної роботи, демонструє вміння організувати дослідницьку роботу здобувачів освіти (ПРН4).

– Обирає форми та методи організації освітнього процесу з орієнтацією на світовий і національний рівень, володіє вміннями працювати в глобальному інформаційному середовищі за фахом, підбирати спеціальну літературу та картографічні твори (ПРН5).

– Демонструє володіння спеціалізованими вміннями та навичками розв'язання проблем сучасної географічної науки, педагогіки, психології, методики навчання географії, які є необхідними для проведення наукових досліджень, провадження інноваційної наукової та педагогічної діяльності (ПРН6).

– Здійснює відбір, аналіз, представлення і поширення географічної інформації, використовуючи різноманітні письмові, усні та візуальні засоби, картографічні методи, інформаційно-комунікаційні технології (ПРН7).

**Структура освітнього компонента
Денна форма навчання**

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консулт.	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи просторового аналізу						
Тема 1. Просторовий аналіз як основа хорологічного підходу	22	4	2	1	15	ДС, РЗ /12(*0,28)
Тема 2. Методи просторового аналізу	21	2	2	2	15	ДБ, РЗ /12(*0,28)
Тема 3. Картографічне моделювання як основа просторового аналізу	24	4	4	1	15	ДС, РЗ /24(*0,28)
Тема 4. Способи та засоби картографічного моделювання	23	2	4	2	15	ДС, РЗ /24(*0,28)
Разом за модулем 1	90	12	12	6	60	20
Змістовий модуль 2. Просторовий аналіз засобами ГІС та технологій						
Тема 5. Поняття про геоінформаційні системи	22	4	2	1	15	ДБ, РЗ /24(*0,28)
Тема 6. Функціональні можливості ГІС	22	4	2	1	15	ДС, РЗ /24(*0,28)
Тема 7. Джерела даних та організація інформації в ГІС	23	2	4	2	15	ДБ, РЗ /12(*0,28)
Тема 8. Напрями створення та сфери застосування ГІС	23	2	4	2	15	ДС, РЗ /12(*0,28)
Разом за модулем 2	90	12	12	6	60	20
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота №1						МКР/ 30
Модульна контрольна робота №2						МКР/ 30
Всього годин / Балів	180	24	24	12	120	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Заочна форма навчання

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лекції.	Практичні роботи	Самостійна робота	Консулт.	Форма контролю */ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи просторового аналізу						
Тема 1. Просторовий аналіз як основа хорологічного підходу	23	1	2	4	16	ДС, РЗ /12(*0,37)
Тема 2. Методи просторового аналізу	23	1	2	4	16	ДБ, РЗ /12(*0,37)
Тема 3. Картографічне моделювання як основа просторового аналізу	22	2	2	2	16	ДС, РЗ /12(*0,37)
Тема 4. Способи та засоби картографічного моделювання	24	2	4	2	16	ДС, РЗ /24(*0,37)
Разом за модулем 1	92	6	10	12	64	22,2
Змістовий модуль 2. Просторовий аналіз засобами ГІС та технологій						
Тема 5. Поняття про геоінформаційні системи	21	2	2	2	15	ДБ, РЗ /12(*0,37)
Тема 6. Функціональні можливості ГІС	21	2	2	2	15	ДС, РЗ /12(*0,37)
Тема 7. Джерела даних та організація інформації в ГІС	22	2	2	2	16	ДБ, РЗ /12(*0,37)
Тема 8. Напрями створення та сфери застосування ГІС	24	2	2	4	16	ДС, РЗ /12(*0,37)
Разом за модулем 2	88	8	8	10	62	17,8
Види підсумкових робіт						
Модульна контрольна робота №1						МКР/ 30
Модульна контрольна робота №2						МКР/ 30
Всього годин / Балів	180	14	18	22	126	100

*Форма контролю: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач / кейсів, ІНДЗ / ІРС – індивідуальне завдання / індивідуальна робота студента, РМГ – робота в малих групах, МКР / КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

Завдання для самостійного опрацювання

Тема 1. Просторовий аналіз як основа хорологічного підходу

1. Містичні трактування простору.
2. Сучасні метафізичні уявлення про Всесвіт та простір.
3. Трактування поняття простору у різних філософських системах.

Тема 2. Методи просторового аналізу

1. Новітні методи суспільно-географічних досліджень.
2. Теорія ігор у суспільно-географічних дослідженнях..
3. Фрактали у суспільно-географічних дослідженнях.

Тема 3. Картографічне моделювання як основа просторового аналізу

1. Поняття про об’єкт та предмет географічних досліджень.
2. Поняття про метакартографію.
3. Геомаркетинг.

Тема 4. Способи та засоби картографічного моделювання

1. Картографічна синтактика.
2. Картографічна семантика.

3. Картографічна прагматика.
 4. Спосіб ізоліній та псевдоізоліній.
- Тема 5. Поняття про геоінформаційні системи
1. Історія розвитку ГІС.
 2. Еволюція терміну «геоінформаційна система».
 3. Системи САПР.
- Тема 6. Функціональні можливості ГІС
1. Комерційні ГІС-пакети.
 2. Програмний продукт ArcView GIS.
 3. ГІС-в'юери.
 4. Підсистеми ГІС.
- Тема 7. Джерела даних та організація інформації в ГІС
1. Елементи карти.
 2. Інтернет картографія.
 3. Картографічні проекції.
 4. Системи координат.
 5. Формати просторових даних.
- Тема 8. Напрями створення та сфери застосування ГІС
1. Периферійні пристрої введення та виведення інформації.
 2. Програмне забезпечення для дигіталізації та векторизації.
 3. Застосування ГІС у сфері економіки та фінансів.
 4. Муніципальні ГІС міст.

Завдання самостійної роботи здобувачів освіти вважаються виконаними, якщо вони: здані у визначені терміни; повністю виконані (розкривають тему завдання); не мають логічних і розрахункових помилок.

Методи та форми навчання

Словесні методи: лекція, пояснення, розповідь, бесіда: відбувається з використанням традиційних засобів навчання у поєднанні з засобами ІКТ.

Наочні методи: мультимедійні презентації.

Практичні методи: розв'язування задач з професійно-орієнтованим змістом.

Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації: дискусії і диспути, створення ситуації пізнавальної новизни та зацікавленості.

Методи контролю: індивідуальне та фронтальне опитування, дискусія, модульний контроль за допомогою тестування, екзамен.

Методи самоконтролю: самостійний пошук помилок, уміння самостійно критично оцінювати свої знання, визначати пріоритетні напрямки власного навчального процесу, самоаналіз.

Форми роботи: індивідуальна, групова, фронтальна.

Форми організації навчання: лекційні заняття, практичні заняття, самостійна робота студентів, контрольні заходи.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувачів освіти

Для одержання високого рейтингу необхідно виконувати наступні умови:

- не пропускати навчальні заняття, не спізнюватися на них та не займатися сторонніми справами на заняттях;
- чітко й вчасно виконувати навчальні завдання та завдання для самостійної роботи;
- виключати мобільний телефон під час занять і під час контролю знань;
- брати участь у контрольних заходах (поточний, модульний, підсумковий та контроль самостійної роботи).

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (змішана форма навчання) за погодженням із деканатом та керівником курсу.

Політика щодо академічної доброчесності

Прослуховуючи цей ОК, Ви погодились виконувати положення принципів академічної доброчесності:

- виконувати усі поточні завдання та підсумковий контроль самостійно без допомоги сторонніх осіб;
- списування під час контрольних заходів (в т. ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено;
- надавати для оцінювання лише результати власної роботи;
- не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити Ваші результати чи погіршити/покращити результати інших здобувачів освіти;
- не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках освітнього компонента для оцінювання знань здобувачів освіти.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає:

- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;
- контроль за дотриманням академічної доброчесності здобувачами освіти;
- об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);
- посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Відповідно до частини 4 статті 42 Закону України «Про освіту» основними видами порушення є: академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, обман, хабарництво, необ'єктивне оцінювання, надання здобувачам освіти під час проходження ними оцінювання результатів навчання допомоги чи створення перешкод, не передбачених умовами та/або процедурами проходження такого оцінювання; вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного оцінювання результатів навчання.

Роботи, у яких виявлено плагіат, так само як і однакові роботи різних здобувачів освіти, не оцінюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання

Поточний контроль засвоєння навчального процесу за темами освітнього компонента здійснюється під час проведення практичних занять згідно з розкладом. Скласти поточний контроль за темою можна на консультації у вільний від аудиторних занять час.

У випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), він має право на консультаціях, а також з використанням ресурсів електронного ОК на платформі Moodle, відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється централізовано для усіх здобувачів освіти у визначений викладачем час. З графіком консультацій можна ознайомитися на кафедрі та на електронному ОК на платформі Moodle. Кінцевий термін перескладання та ліквідації заборгованості обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Оцінювання здійснюється відповідно до чинного Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-лесі-у>).

Оцінювання знань здобувачів освіти здійснюється під час поточного контролю за результатами виконання тих видів робіт, які передбачені силабусом освітнього компонента. Завдання із цих видів поточного контролю оцінюється в діапазоні від 0 до 40 балів. Поточна оцінка – це сума балів, які отримує здобувач за: виконання завдань з відповідних тем (під час аудиторного заняття та на платформі електронного курсу Moodle).

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (до -25 %). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин.

Неформальна освіта при викладанні ОК

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здійснюється відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки»

https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/08/2022_Vизнання_резул_татів_ВНУ_ім._Л.У._ред.pdf.

Сертифікати участі у майстер-класах (семінарах, курсах тощо) на тематику, яка відповідає темам курсу, є достатньою підставою для зарахування відповідних тем.

У межах навчального року Університет може визнати результати навчання, набуті в неформальній та/або інформальній освіті, в обсязі не більше як 10 % загального обсягу кредитів, передбачених ОП. На магістерському рівні – не більше ніж 5 кредитів.

V. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на окремих його завершальних етапах у формі іспиту.

Рейтингову кількість балів здобувача освіти формують бали, отримані за дві модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестування (максимум – 60 балів) та виконання завдань тем змістових модулів (максимум – 40 балів).

До модульної контрольної роботи допускаються здобувачі освіти, які опрацювали весь обсяг теоретичного матеріалу у т.ч. і матеріал самостійно, виконали практичні роботи. Модульний контроль проводиться у вигляді контрольної роботи, завдання якої обов'язково включають матеріал, який передбачено до самостійного опрацювання здобувачами освіти. Контрольна робота складається з 3 питань: 2 – теоретичні, 1 – практичне на комп'ютері. За кожну правильну відповідь здобувач освіти отримує 10 балів (разом – 30).

Оцінювання здійснюється відповідно до чинного Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки (<https://ed.vnu.edu.ua/71-2/нормативні-документи-вну-імені-лесі-у>).

Якщо у підсумку виконання усіх видів навчальної роботи з даного освітнього компонента здобувач освіти набирає не менше 75 балів, то вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з освітнього компонента. У протилежному випадку, або за бажанням підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен. При цьому бали, набрані за результатами модульних контрольних робіт, анулюються. Екзаменаційна оцінка визначається в балах (від 0 до 60) за результатами виконання екзаменаційних завдань. В білеті 3 завдання, кожне з яких оцінюється у 20 балів. 1 та 2 питання – теоретичні та складаються студентом усно. 3 завдання – виконується здобувачем освіти на комп'ютері.

На екзамен виносяться основні питання, типові та комплексні задачі, ситуації, завдання, що потребують творчої відповіді та уміння синтезувати отриманні знання і застосовувати їх під час розв'язання практичних задач.

До екзамену не допускається здобувач вищої освіти, який набрав менше ніж 20 балів за навчальну роботу впродовж семестру, не виконав і не здав усі практичні завдання, не відвідував без поважних причин більшу частину лекцій.

Критерії оцінювання знань здобувачів освіти

Від 75 до 100 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана вчасно, повністю відповідає поставленому завданню; отримані правильні результати; звіт виконано охайно; висновки до роботи повні, самостійні та обґрунтовані, відсутні логічні, граматичні та стилістичні помилки; наявні правильно оформлені посилання на джерела; на захисті здобувачем освіти продемонстровано розуміння як загального результату, так і кожного етапу роботи; здобувач знає нормативну базу, вільно володіє основними категоріями освітнього компонента, здатен пояснювати природу та зміст основних явищ і процесів, аргументовано викладає зміст навчального матеріалу, вміє доводити проблему, посиляючись на власні міркування, наукові джерела та дані, отримані за допомогою доступних інформаційних технологій і баз даних, вирішує складні проблемні завдання. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 75 до 100 % тестових завдань.

Від 50 до 75 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана вчасно, загалом відповідає поставленому завданню; в отриманих результатах та висновках наявні незначні недоліки; у звіті є несуттєві помилки як в змісті, так і в оформленні; на захисті здобувачем освіти загалом продемонстровано розуміння загального результату та кожного етапу роботи, проте наявні несуттєві помилки; здобувач освіти самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, допускає несуттєві помилки коли пояснює природу та зміст основних явищ і процесів; загалом демонструє вміння проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел. Під час поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 50 до 75 % тестових завдань.

Від 25 до 50 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 50 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки є неповними та недостатньо обґрунтованими; під час захисту роботи здобувач освіти припускається суттєвих помилок. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено від 25 до 50 % тестових завдань.

Від 1 до 25 % максимального бала, який передбачений цим силабусом за виконання практичної роботи. Робота виконана із запізненням, наявні правильні результати менше ніж з 25 % завдань; наявні суттєві недоліки при виконанні роботи та в отриманих результатах, в оформленні та змісті звіту; висновки поверхневі та необґрунтовані; на захисті роботи здобувач освіти фрагментарно демонструє розуміння загального результату та кожного етапу роботи. Під час здійснення поточного контролю у формі тестів правильно вирішено менше 25 % тестових завдань.

Зарахування результатів навчання, отриманих у формальній та/або інформальній освіті

Результати освіти, отримані у формальній та/або інформальній освіті, можуть бути зараховані як додаткові у межах поточного оцінювання, при цьому сума поточних балів за семестр не може перевищувати 40.

Види наукової та практичної активності здобувачів освіти	Кількість балів
Публікація наукової статті здобувачів освіти у фаховому періодичному виданні наукових праць в межах тематики освітнього компонента	20
Виступ на міжнародній, всеукраїнській студентській науково-практичній конференції з публікацією тез доповіді в межах тематики освітнього компонента	до 10
Проходження курсів, тренінгів, воркшопів або інших видів неформальної освіти в межах тематики освітнього компонента	до 15

Розподіл балів

ДЕННА ФОРМА НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання: максимальна кількість балів – 40.

Практичні роботи – 12 балів за кожну (перевідний коефіцієнт 0,28).

Підсумкове оцінювання: максимальна кількість балів – 60.

Модульна контрольна робота № 1 – максимальний бал 30.

Модульна контрольна робота № 2 – максимальний бал 30.

ЗАОЧНА ФОРМА НАВЧАННЯ

Поточне оцінювання: максимальна кількість балів – 40.

Практичні роботи – 12 балів за кожну (перевідний коефіцієнт 0,37).

Підсумкове оцінювання: максимальна кількість балів – 60.

Модульна контрольна робота № 1 – максимальний бал 30.

Модульна контрольна робота № 2 – максимальний бал 30.

Комунікація

Основні платформи для комунікації викладача зі здобувачами освіти:

1. Очне спілкування у аудиторіях згідно розкладу.
2. Moodle (новинний форум, система приватних повідомлень, коментарі до завдань).
3. Група у Viber, Telegram-канал (будь-який месенджер за вибором здобувачів), яка створюється старостою і працює впродовж вивчення освітнього компоненту.
4. Індивідуальні консультації може в аудиторії (згідно розкладу консультацій).

Орієнтований перелік теоретичних запитань до екзамену

1. Суть поняття «простір» у філософії та інших науках.
2. Роль та значення простору у житті людини і суспільства.
3. Вплив простору на формування менталітету.
4. Сприйняття простору людиною у залежності від масштабу.
5. Інтегративна (узагальнююча) властивість простору.
6. Розвиток уявлень людини про простір: від найдавніших часів до Ренесансу.
7. Розвиток уявлень людини про простір: від Ренесансу до наших днів.

8. Хорологічна парадигма та її роль у географії.
9. Суть поняття «географічний простір».
10. Вимірність «географічного простору».
11. Поняття територіальної організації суспільства.
12. Масштаби часу в географії.
13. Основні завдання просторового аналізу.
14. Суть поняття «суспільно-географічний простір».
15. Географічний підхід як основа просторового аналізу.
16. Системний підхід у просторовому аналізі.
17. Основні властивості систем.
18. Об'єктивність існування систем: онтологічна та епістемологічна концепції.
19. Синергетичний підхід у просторовому аналізі.
20. Інформаційний підхід у просторовому аналізі.
21. Історичний підхід у просторовому аналізі.
22. Використання гравітаційної моделі у просторовому аналізі.
23. Використання центрографічних методів у просторовому аналізі.
24. Суть поняття «геоінформаційна система» (ГІС).
25. Історія просторового аналізу через призму розвитку ГІС.
26. Можливості геоінформатики для просторового аналізу.
27. Класифікація ГІС за можливостями просторового аналізу.
28. Завдання просторового аналізу, які вирішуються за допомогою ГІС.
29. Основні вимоги, що висуваються до ГІС з точки зору просторового аналізу.
30. Структурні компоненти ГІС.
31. Функціональні можливості ГІС для просторового аналізу.
32. Апаратні засоби ГІС для просторового аналізу.
33. Програмні засоби просторового аналізу в ГІС.
34. Комерційні ГІС-пакети для просторового аналізу.
35. Підсистеми ГІС для просторового аналізу.
36. Карта як основа просторового аналізу.
37. Джерела даних для просторового аналізу.
38. Математичне забезпечення просторового аналізу.
39. Принципи організації інформації у ГІС для просторового аналізу.
40. Подання об'єктів реального світу для просторового аналізу у ГІС.
41. Бази даних для просторового аналізу.
42. Системи управління базами даних у просторовому аналізі.
43. Пристрої для введення просторової інформації.
44. Пристрої для виведення просторової інформації.
45. Технології введення просторової інформації в ГІС.

VI. Шкала оцінювання

Освітній компонент оцінюється за 100 бальною шкалою. Переведення балів внутрішньої 100 бальної шкали в національну шкалу здійснюється наступним чином:

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

VII. Методичне забезпечення ОК, рекомендована література та Інтернет-ресурси

Методичне забезпечення ОК

1. Пугач С. О. Просторовий аналіз : методичні рекомендації. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2019. 68 с.
2. Пугач С. О. Просторовий аналіз регіонального розвитку : методичні рекомендації. Ч. 2. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. 38 с.
3. Пугач С. О. Просторовий аналіз регіонального розвитку : методичні рекомендації. Ч. 1. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2017. 48 с.
4. Пугач С. О. Суспільно-географічна картографія : конспект лекцій. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2018. 68 с.
5. Пугач С. О. Суспільно-географічна картографія : метод. рекомендації. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2015. 72 с.
6. Пугач С., Лажнік В. Просторовий аналіз та ГІС : методичні рекомендації до практичних занять для студентів заочної форми навчання. Луцьк : ПП Іванюк В. П., 2023. 32 с. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua/handle/123456789/22334>.

Література

Основна

1. Немець К. А., Немець Л. М. Теорія і методологія географічної науки : методи просторового аналізу. Навчально-методичний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
2. Сосько С. Дистанційні методи та ГІС у природокористуванні. Опорний конспект лекцій. Для аспірантів спеціальності 103 «Науки про Землю». Умань : УНУС, 2016. 87 с. URL: <https://www.researchgate.net/publication/327401930>.
3. Чепурна Т. Б. Просторовий аналіз та моделювання в ГІС: лабораторний практикум. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2014. 70 с.
4. Шипулін В. Д. Основи ГІС-аналізу: навч. посібник. Харків : ХНУМГ, 2014. 330 с.

5. de Smith M., Goodchild M., Longley P. Geospatial Analysis. A Comprehensive Guide to Principles, Techniques and Software Tools. URL: <http://www.spatialanalysisonline.com/HTML/index.html>.

Додаткова

1. Барський Ю. М., Пугач С. О. Просторовий аналіз сучасної територіальної реформи у Волинській області. *Економічний форум*. 2017. № 3. С. 44–50.
2. Барський Ю. М., Пугач С. О., Яковлев Т. В. Просторовий аналіз транспортної доступності територій у межах міста Луцька. *Економічні науки: збірник наук. праць Луцького національного технічного університету*. Серія «Регіональна економіка». Вип. 13 (51). Луцьк : ІВВ Луцького НТУ, 2016. С. 35–45.
3. Волошин В. У., Король П. П. Геоінформаційне тематичне картографування засобами ГІС MapInfo Professional : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. Луцьк : Вежа-Друк, 2013. 280 с.
4. Дудун Т. В., Курач Т. М., Тітова С. В. Картографічне креслення та комп'ютерний дизайн : навчальний посібник. URL: http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/Kart_kres.pdf.
5. Король П. П., Пугач С. О., Мельничук М. М. Ретроазимутальні картографічні проєкції: передумови розробки та напрями використання. *Часопис картографії*. 2017. Вип. 17. С. 20–32.
6. Лажнік В., Пугач С. Просторовий аналіз особливостей розселення населення Волинської області з використанням центрографічного методу. *Часопис соціально-економічної географії* : міжрегіон. зб. наук. праць. Харків, ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2017. Вип. 22 (1). С. 112–117.
7. Лажнік В., Пугач С. Просторовий аналіз структури центральних місць адміністративних районів Волинської області з використанням центрографічного методу. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Географічні науки*. 2017. № 9 (358). С. 39–46.
8. Пугач С. Концептуалізація поняття географічний простір у науковій літературі. *Економічна та соціальна географія*. 2019. Вип. 82. С. 27–33. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2019.82.27-33>
9. Пугач С. Соціальний простір як об'єкт географічних досліджень та роль комунікацій у його конструюванні. *Економічна та соціальна географія*. 2020. Вип. 84. С. 4–12. DOI: <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2020.84.4-12>.
10. Пугач С., Митчик Ю. Просторовий аналіз соціальних інтернет-мереж у Волинській області. *Економічна та соціальна географія*. 2018. Вип. 79. С. 14–21. <https://doi.org/10.17721/2413-7154/2018.79.14-21>.
11. Lazhnik V., Maister A., Puhach S. Spatial differentiations of trade links between Ukraine and Czechia. *Acta Universitatis Carolinae Geographica*. 2019. Vol. 54. No 2. P. 37–47. <https://doi.org/10.14712/23361980.2019.4>.
12. Puhach S., Mezentsev K. The unevenly absorbed and induced intra-regional Facebook adoption in Western Ukraine. *Acta Universitatis Carolinae*

Geographica. 2021. Vol. 56(2). P. 157–167. DOI: <https://doi.org/10.14712/23361980.2021.10>.

13. Puhach S., Mezentsev K., Gnatiuk O. Social networking in the everyday life of student youth in Western Ukraine. *Geografický časopis*. 2021. Vol. 73, No.3. pp. 283–295. DOI: <https://doi.org/10.31577/geogrcas.2021.73.3.15>.

Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Головне управління статистики у Волинській області. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua/>.

2. Державна служба статистики України. Офіційний веб-сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.

3. Класифікатор видів економічної діяльності. *Офіційний сайт Державної регуляторної служби України*. URL: <http://www.dkrp.gov.ua/info/842>.

4. World Bank. URL: <http://www.worldbank.org>.

5. Worldometer. Website. URL: <http://www.worldometers.info>.